

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

VII. An quælibet creatura habeat potentiam obedientialem actiuam ad
omnes effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

auxilio gratiæ supernaturalis non possunt fieri actus supernaturales, concedo minorem: adiutū habitū supernaturalem, & auxilio gratiæ, nego minorem: ergo actus supernaturales non possunt produci à potentia volitiva, distinguo consequens: tanquam à principio adæquato, concedo consequentiam: tanquam à principio inadæquato adiuto habitu supernaturali, & auxilio gratiæ indebito, nego consequentiam.

12 Obiicies secundò. Omne principium inadæquatum & parziale exigit aliud comprincipium, quo indiget ad operandum: ergo si voluntas esset principium parziale actū supernaturalem, exigeret aliud comprincipiū, videlicet habitū: ergo habitus supernaturalis illi esset debitus, quod est absurdum. Antecedens probant, quia omne principium parziale essentialiter ordinatur ad aliud comprincipium, sicut omnis pars ordinatur ad aliam partem. Nego primum antecedens, vel illud distinguo, ut omnem æquocationem occasionem adimam Thomistis. Omne principium inadæquatum ex suppositione, quod sit operaturū exigit aliud comprincipium, sine quo operari non potest, concedo. Omne principium inadæquatum ex se absolute exigit aliud comprincipiū, nego antecedens, principium enim, quod obediens dicimus est inadæquatum, & non exigit aliud comprincipiū, quia illi secundum se debitum non est, & licet ex suppositione, quod esset operaturum, illud debebat operari, cum illi principio inadæquato ex se non debeatur operatio, non illi debetur habitus ad operationem requisitus. Ad confirmationem Respondeo non omne principium parziale ordinari ad aliud comprincipium parziale, neque omnem partem ordinari ad aliam partem tanquam aliquid debitum, & connexum cum parte, seu comprincipio, quod à Thomista extorquebo necessarid hac ratione. In omni opinione voluntas informata habitu charitatis, seu anima informata gratia constituit totum quoddam concretum accidentale constans ex subiecto, quod est anima tanquam ex parte materiali, & ex gratia tanquam ex parte formali, & anima est compars gratiæ in ordine ad hoc totum concretum *gratum*, nihilominus anima secundum se non debetur gratia: ergo non cuilibet parti cuiusvis totius debita est alia compars ad componendum totum. Dices hoc concretum *gratum* constitutum ex anima, & gratia esse totum quiddam accidentale, ac proinde partes inter se non esse connexas, neque vnam habere connexionem cum alia. Rectè quidem eodem modo Resp. totum illud principium adæquatum similiter esse totum quoddam accidentale, & ita illius partes non esse connexas. Dices secundò animam, quæ est pars huius concreti *gratum*, non exigere cōpartem necessariam ad hoc concretum *gratum* cōstituendum, quia potest cum alia comparte aliud concretum accidentale constituere. Resp. eadem ratione potentiam volitivam nō exigere comprincipium inadæquatum requisitum ad constituendum principium adæquatum actus charitatis, quia eadem potentia potest cum alio comprincipio naturali componere aliud principium naturale adæquatum ad alium actum naturalem producendum.

13 Obiic. tertio. Si actus procederet ab habitu supernaturali, & à potentia naturali, euaderet naturalis, quia effectus sequitur debiliorem partem principij, vel saltem actus minus haberet supernaturalitatis, quam habitus, quia habitus procederet à principio adæquato supernaturali, & actus tantum à principio partim naturali, partim supernaturali. Respondeo prædicatum supernaturalitatis in aliqua entitate non accipere magis, nec minus, ac proinde non posse vnam entitatem esse magis supernaturalem alia supernaturali: posseque simpliciter supernaturalem esse ex principio inadæquato supernaturali, quod sufficiens est ad effectum supernaturalem producendum, sicuti principium inadæquatum spirituale cum alio principio inadæquato materiali potest effectum simpliciter spirituales producere, ut patet secundum Thomistarum opinionem in intellectu agente simul cum phantasmate producente speciem impressam intellectus simpliciter spirituales procedentem à principio inadæquato spirituali, & ab alio inadæquato materiali, videlicet phantasmate.

* * *

PUNCTUM VII.

An qualibet creatura habeat potentiam obediensalem actum ad omnes effectus.

S. I.

Aliorum sententiis propositis nonnulla premituntur.

C Vilibet creatura inesse potentiam obediensalem ad quemlibet effectum quantumvis perfectum per actionemeductivam producendum, si ad illius productionem eleuetur à Deo, Defendunt plures, & grauissimi Doctores ex nostris & ex externis. Ex nostris P. Suar. in 3. part. disp. 3. sect. 5. & tract. 3. disp. 9. sect. 1. & 2. & apud Ripald. tom. 3. de supern. disp. 40. sect. 2. P. Molina, P. Val. P. Did. Ruiz, P. Arrub. P. Gran. P. Ioan. Præposit. P. Alba. P. Tan. P. Henr. P. Becan. P. Sair. quos sequitur idem Ripal. & P. Hurt. disp. 9. sect. 1. 4. subsect. 2. & P. Arriag. disp. 11. sect. 4. Ex externis Palud. Capr. Harv. Ferrar. Caiet. Sor. Aluarr. Nauarr. Ledesm. Nazar. Aluelda & alij plurimi.

Oppositam sententiam defendunt ex nostris P. Vasquez 1. part. disp. 176. c. 3. & 3. part. disp. 57. cap. 5. & disp. 131. c. 3. P. Ragusa tom. 1. in 3. p. disp. 9. n. 11. P. Conink. 3. p. q. 62. art. 4. dub. vnic. P. Alarcon tract. 6. de Angel. disp. 9. cap. 2. P. Galpar Hurtad. tom. de Incarn. disp. 9. diff. 4. & alij plurimi sapientissimi recentiores.

Statuo primò pro quaestione decisione id, quod propugnatores potentie obediensalis etiam ad suam sententiam supponunt, in creatura eleuanda ad effectum producendum debere reperiri quamdam virtutem innatam & inchoatam, quam sect. 5. citatā ad finem, remotam vocauit P. Suar. non quia immediatè ad effectum non concurrat, sed quia non est simpliciter proximè potens, neque in actu primo ad effectum producendum: Rationem huius eleganter tetigit P. Vasquez disp. 176. citatā n. 9. vbi sic argumentatur. Quando res assumitur à Deo ut instrumentum ad alium effectum producendum, non tantum est oido efficientis & effecti inter effectum ipsum, & causam principalem: sed etiam inter effectum & instrumentum ipsum, quia effectus non tantum exit à causa principali, sed re ipsa exit à causa per instrumentum, & instrumentum re ipsa agit id, quod non agebat antequam eleuaretur, ex quo inferitur manifestè in re ipsa eleuata, quam multi vocant instrumentum principij eleuantis iuxta quorum phrasim loquutus est Vasq. debere esse virtutem innatam, & inchoatam ad talem effectum, ut ex illa immediatè & non tantum ex principio eleuante oriatur effectus, quia id quod per se & immediatè formaliter attingit actionem per se immediatè & formaliter debet habere virtutem intrinsecam attingendi actionem, saltem tanquam principium inadæquatum illius. Ita expref. sè Suar. disp. 31. citatā, sect. 6. in fine, & Ripal. disputat. 41. sect. 6. num. 4. vbi seipsum refert sect. 3. eiusdem disputationis, & disp. 4. sect. 2. & eadem ratione existimo teneri philosophari omnes quamcumque sententiam tenentes, & ob hanc rationem fassus est Arriag. posse dari, & forsan esse creaturam aliquam quæ ex defectu huius virtutis inchoatæ, & inadæquate non possit eleuari à Deo ad producendum effectum ad quem ex natura sua hanc inchoatam virtutem non habeat.

Suppono secundò, creaturam non habentem virtutem inchoatam, & intrinsecè & per suam entitatem non potentem inadæquate, & remotè in sensu, quo Suar. potentiam hanc remotam vocauit, quem exposui n. 3. non posse eleuari à Deo ad effectum producendum ad quem virtutem hanc non habet, & creaturam omnem habentem hanc virtutem posse à Deo eleuari ad producendum omnem effectum, respectu cuius habet hanc virtutem inchoatam. Prima pars huius asserti inferitur euidenter ex illo quod primò supposui, & probauit, quia si requiritur potètia inchoata, & innata ut deus possit eleuare creaturam, rectè inferitur non posse eleuare creaturam non habentem hanc virtutem inchoatam. Secundum Doctores oppositæ sententiæ grato animo admittunt, quæ faciliè probari potest. Deus absque vlla causa creata potest producere omne effectum in se non repugnantem, qui per suam entitatem essentialiter non dependet ab aliqua causa, sicuti actus intentionales vitales: ergo poterit eundem producere cum causa habente aliquā inchoatā, seu partialem virtutem ad eundem effectum.

effectum producendum. Secundum omne principium par-
tiale, & inadæquatum productum alicuius effectus po-
test compleri per aliquod principium ad eundem ef-
fectum: ergo Deus poterit complere principium inadæ-
quatum, quod habeat creatura ad producendum effe-
ctum, quem ipsa sine eleuatione aliis principij al-
terioris ordinis non potest producere, omnipotentia enim
est virtus infinita continens eminenter omnes effectus
possibiles, per quam poterit Deus supplere defectum cu-
iusvis principij, & quæcumque alia virtus creata requisita
ut constitutur principium adæquatum effectus produ-
cendi, poterit à Deo produci, & applicari virtuti innatæ
obedientiali creaturæ, ut simul cum illa vnum principium
adæquatum constituat ad effectum producendum, ad
quem potentia obedientialis tantum, est principium inadæ-
quatum, & inchoatum.

Ex his infertur ad hanc quæstionem dirimendam prius
examinandum esse, an creaturæ ex se habeant hanc virtu-
tem innatam, & inchoatam, quæ quæstione definita: fixum
erit quid dicendum sit de modo, quo Deus se possit gerere
cum creaturis in ordine ad effectus producendos per su-
pernaturalem eleuationem quos creatura naturaliter pro-
ducere non potest, qui enim dixerit creaturas potiri hac
virtutem inchoatam, & qui dixerit creaturas hac virtute
carere dicere cogetur Deum non posse creaturas eleuare;
& uterque eodem modo de omnipotentia philosophatur,
& qui affirmat nihil defert omnipotentia, quod ab illa au-
ferat qui negat; neque è contrâ: omnes enim concedunt
omnipotentia virtutem ad eleuandum creaturam ad produ-
cendum effectum ad quem habet virtutem inchoatam, &
innatam, omnemque omnipotentia negant virtutem ad ele-
uandam creaturam ad effectum ad quem non habet virtu-
tem innatam & inchoatam, & tantum differunt in hac vir-
tute innatâ, seu inchoatâ concedenda vel neganda creatu-
ris, de quibus est quæstio an possint vel non possint eleuari.
Ex his inferes malè se specie cultus omnipotentia prote-
gere, qui defendunt creaturas posse eleuari ab omni-
potentia ad effectum producendum, æquè enim sunt de
omnipotentia benè meriti, qui oppositam sententiam de-
fendunt, cum illi concedant virtutem ad eleuandam creatu-
ram, quæ habuerint virtutem inchoatam, & defectui
omnipotentia non tribuant non posse eleuare creaturas
quæ de facto existunt, sed defectui creaturarum non ha-
bentium hanc virtutem, ratione cuius eleuari possint. Ex
hac doctrina ruit fundamentum Arriagæ ad sententiam af-
firmatiuam defendendam, contra quam sic ille argumen-
tatur num. 78. non repugnat vna creatura, quæ nec diuini-
tus possit eleuari ad omnes effectus: ergo non est vniuer-
saliter verum dari in omnibus eam potentiam obedi-
entialem ad omnes effectus. Quam obiectionem fatetur dif-
ficilem esse, & ita ad illam respondere præsumit: ait hic
esse quasi dicas contradictorias partes, quarum vna dicit:
*Non sequuntur duo contradictoria ex eo quod Deus non possit ele-
uare.* Altera dicit: *Non sequuntur duo contradictoria ex eo, quod
Deus possit affirmatque in hac controuersia, quamdiu nobis
non constiterit de repugnantia tenemur inclinare ad par-
tem, quæ augeat omnipotentiam Dei.* Hæc solutio facile ex
dictis impugnatur, quia quando obicitur: *non repugnat crea-
tura, quæ non possit eleuare,* non dicimus non repugnare ali-
quem defectum in omnipotentia, sed non repugnat exi-
stere de facto creaturam non habentem in se virtutem in-
trinsecam inchoatam ad effectum producendum superna-
turaliter, quem naturaliter non potest. Vnde contradicto-
riz partes, de quibus est quæstio, non sunt circa naturam
omnipotentia, sed circa naturam creaturarum, de quibus
queritur an possint eleuari. His positis, quæ alè tene ad si-
miles quæstiones, quæ de potentia absoluta procedunt,
rem totam clarè definiam.

§. II.

Propria sententia.

Dico primò, creaturas existentes non habere virtu-
tem innatam, aut inchoatam, ad producendum
quemcumque effectum, sed tantum intellectum, & volun-
tatem habere hanc potentiam ad actus supernaturales.
Probo hanc conclusionem ratione in his quæstionibus,
quæ de facto procedunt, sæpè à me repetita, & sæpius re-

petenda. Nullum est fundamentum ad concedendam
aquæ virtutem inchoatam, & innatam ad producendum
Angelum: ergo virtus hæc illi concedenda non est, non
enim debemus sine fundamento positio virtutes rerum
multiplicare, & illa quæ nescimus tanquam verè existen-
tia propugnare. Nullum esse fundamentum probo ex eo
quod nullum sit prædicatum in effectibus ita producendis,
ratione cuius exigant contineri in virtute obedientiali
cuiuslibet creaturæ, sicuti est in actu vitali supernaturali,
qui ratione vitalitatis exigit dependere à vita in actu pri-
mo, quæ cum sit entitas naturalis non potest sine alio
comprincípio supernaturali eleuante hunc actum produ-
cere. Quapropter actus amoris Dei quatenus supernatu-
ralis dependet à principio supernaturali, & à principio
vitali naturali tanquam à principio eleuato per aliud al-
terioris ordinis. Hæc est disparitas quam adducit P. Vasquez
inter animam habentem potentiam obedientialem ad
actus supernaturales, & non ad alios effectus cum dicit,
animæ correspondere prædicatum quoddam, quod non
correspondet in aliis effectibus, quam ego non adduco ad
probandum præcisè ablatâ hac correspondentia ex parte
principij non posse esse potentiam obedientialem, sed ad
probandam non esse fundamentum ad dandam potentiam
obedientialem in anima, seu in aliis entitatibus respectu
aliorum effectuum, quod est ad concedendam potentiam
obedientialem in anima respectu actuum vitalium, in qui-
bus prædicatū vitalitatis arguit potentiam ad illos in sub-
stantia viuenti, & prædicatū supernaturalitatis arguit hanc
potentiam indigere eleuatione ut reducat ad actum, quia
principium naturale non eleuatum non potest supernatu-
ralem actum producere. Vnde vitalitas actus arguit poten-
tiam obedientialem ratione prædicati vitalis, quod necessa-
riò debet correspondere principio vitali, reliqui tamen
effectus, etsi supernaturales sint, dum vitales non sunt exi-
gunt hanc correspondentiam, ac proinde in nulla entitate
arguunt potentiam obedientialem. Neque aliud est caput
ex quo possit inferri hæc potentia obedientialis, ut con-
stabit ex solutione argumentorum, quæ contra illam ad-
duci possunt.

Dico secundò. Non repugnat creatura, quæ habeat po-
tentiam obedientialem, & inchoatam ad producendum
quemlibet effectum supernaturalem, & naturalem, qui non
possit produci à causis naturalibus & qui per se & im-
mediatè non dependeat ab his numero causis. Ratio est, quæ
semper in quæstionibus, quæ de possibili procedunt, vnicè
semper rem probat. Nulla est repugnantia in eo quod de-
tur talis creatura: ergo poterit dari. Antecedens probo: ex
eo, quod effectus producendus sit perfectissimus non po-
test sumi repugnantia, quia potentia, quæ non est princi-
pium adæquatum effectus non debet esse æquè perfecta
cum illo: omnis enim inæqualitas quæ sit inter effectum
producendum, & principium productum suppleri pote-
rit ratione aliis principij æquè perfecti cum effectui
producendo, vel ratione omnipotentia specialiter con-
currentis cum illa entitate dummodo illa habeat innatam
inchoatamque virtutem ad effectum producendum.

Dico tertio, potest dari entitas habens virtutem inchoa-
tam ad producendum aliquos ex his effectibus, quos dixi
in conclusione præcedenti, & non alios etiam imperfe-
ctiores. Probo: non ex eo quod hæc entitas habeat virtu-
tem naturalem ad hunc effectum producendum infertur
habere similem virtutem ad producendum alium etiam
imperfectiorem illo, quem potest producere; homo enim
potest producere hominè, & non potest producere equum
homine imperfectiorem: ergo ex eo quod hæc entitas ha-
beat virtutem inchoatam, & obedientialem ad producen-
dum hunc effectum. v. g. hominem non infertur illam ha-
bere ad producendum alium effectum etiam imperfectio-
rem. Deinde probatur, quia nulla est repugnantia in eo
quod Deus producat entitatem cum virtute inchoatâ,
& obedientiali ad hos effectus, & non ad alios etiam im-
perfectiores.

Dico quartò. Non potest dari creatura habens poten-
tiam obedientialem, & innatam ad producendum effectum,
qui de facto producit à causis naturalibus eo modo, quo
ab ipsis producit. Rem explicò: ignis producit ab alio
igne præcisè per applicationem agentis ad passum, non
potest aliqua alia creatura habere potentiam inchoatam,
& obedientialem ad ignem hoc modo producem. Equus
producit ab alio equo per commixtionem maris, & for-
minæ

minx deciso à mare semine, quod fouet equa, non possunt dari alia duo animalia mas & foemina quæ virtutem habeant non naturalem, sed obedientialem ad alium foetum simili modo producendum. Non negat hæc conclusio posse dari entitatem habentem potentiam obedientialem ad producendum equum speciali Dei concursu eo modo quo ignis ignem producit sine hac seminum commixtione, quæ intercedit in naturali generatione equi, neque negat conclusio posse dari lignum habens virtutem inadæquatam ad producendum ignem, sed tantum negat posse dari huiusmodi virtutem obedientialem, quæ naturaliter possit reduci ad actum. Hanc mentem mihi iniecit sapientissimus P. Vasq. disp. 176. cit. c. 4. vbi sic argumentatur contra ponentes potentiam obedientialem in quacunque creatura ad quemlibet effectum. Si aliqua virtus inadæquata, & innata tribueretur creature, posset illi coniungi causa alia secunda creata naturalis, quæ compleret efficaciam eius ad quemlibet effectum non supernaturalem secundum substantiam, quia effectus est naturalis, & rectè procederet à virtute illa inadæquata, & ab alia concausa naturali, quæ illius actiuitatem suppleret. Rationem illustrat exemplo virtutis inchoatæ ad effectum supernaturalem, quæ completur per virtutem supernaturalem ad illum effectum producendum: ergo similiter virtus illa naturalis compleri posset per virtutem aliam naturalem ad effectum naturalem producendum: ergo talis virtus inadæquata non esset dicenda obedientialis, sed naturalis, siquidem posset compleri per aliam virtutem naturalem, quæ illi posset naturaliter coniungi. Hæc ratio magni momenti mihi visa est ut pote à tanto magistro excogitata, quam sic expêdo: Demus in ligno virtutem inchoatam, seu inadæquatam, quantumvis minimam & exilam ad ignem producendum, hæc virtus posset compleri & inadæquari virtute aliis ignis potentis adæquatè producere ignem, ad quem lignum habet illam virtutem inadæquatam: ergo virtus illa inadæquata naturaliter potest reduci ad actum: ergo virtus illa non est dicenda obedientialis, sed naturalis, & inadæquata. Virtutem illam inadæquatam, & imperfectam posse compleri per virtutem ignis, sic probò: Ignis nulla alia virtute adiutus potest producere ignem ad quem lignum habet virtutem inadæquatam: ergo poterit eundem producere adiutus virtute quantumvis minima, & exili dummodo sit proportionata ad effectum producendum: ergo ex igne aliis potente adæquatè producere effectum, & ex illa virtute inadæquata ligni potest constitui vnum agens adæquatum producens ignem, qui inadæquatè continebatur in virtute ligni, & adæquatè in virtute ignis.

10

Dices virtutem illam inadæquatam ligni esse talis naturæ ut non possit compleri per aliam causam naturalem, quia numquam illi debetur concursus ad concurrendum cum alia causa naturali, sed tantum potest concurrere cōcursu sibi indebito, supernaturaliter collato. Non latuit hæc solutio sapientissimum Vasquez, quam solidè refutat ibid. n. 22. rationem ab illo adductam expendo. Omni creature aliis habenti virtutem ad producendum effectum debetur concursus causæ primæ, quia causa prima debet concurrere cum omni entitate habente ex se omnia requisita ad producendum effectum hoc concursu secluso: sed virtus illa inadæquata ligni applicata igni, & illud concretum seu adiunctum per accedens lignum, & ignis, haberet omnem virtutem requisitam ad producendum ignem & concursu generali causæ primæ secluso nihil illi deest ad producendum effectum: ergo nihil illi deest ut talis concursus sit debitus, non enim est aliquid in causa secunda exigentia concursus Dei, quàm virtus ex se iam secundum id, quod requiritur ex parte creature, cum omnibus requisitis ad producendum effectum, quem producet per aduentum concursus: sed lignum & ignis haberent omnia requisita ad producendum ignem distincta à concursu generali causæ primæ, quo superueniente effectum producerent: ergo haberent exigentiam ad talem concursum generalem: exigitur enim concursus generalis quociescunque res ita se habent ut præcisè ex defectu illius deficiat effectus, qui, illo posito absque villo speciali influxu, sed tantum secundum rationem generalem causæ primæ superueniret. Robur accipit hæc ratio ex his, quæ dixi Contr. 6. Punct. 4. creature non deberi concursum generalem ratione exigentiae, quam habeat ad illum, sed ratione indigentiae, atque lignum & ignis illo indigerent concursu, & non alio

speciali ad producendum alium ignem: ergo illis est debitus. Confirmatur, munus causæ primæ est ita adesse causis secundis, ut ratione ipsius nullus effectus non producat, sed ita præsto adesse omnibus ut in omnibus casibus, in quibus causa secunda operaretur, si non indigeret concursu causæ primæ, hunc exhibeat causa prima, ut operetur secunda: sed lignum ex se inadæquatè potens, & ignis adæquatè potens producere alium ignem, illum producerent, si non indigerent concursu causæ primæ, quem si non producant tantum erit ex defectu huius generalis concursus: ergo causa prima debet illis præsto adesse ad concurrendum, illisque debet hunc concursum generalem exhibere: ergo naturaliter poterunt in actum secundum se reducere: ergo virtus inadæquata ligni non est dicenda obedientialis, sed naturalis.

Aduerto non quamcumque virtutem inadæquatam posse compleri per virtutem inadæquatam ad eundem effectum, quia effectus aliquando indiget principiis inadæquatis diuersæ rationis, ad quem producendum nunquam sufficiant innumera inadæquata eiusdem rationis, sicuti infinitæ species impressæ visionis, quarum quilibet est causa inadæquata illius, non possunt constituere principium adæquatum visionis: alia verò principia inadæquata esse possunt quorum nullum ex se est adæquatum, & aliquando eiusdem, & aliquando diuersæ rationis constituere possunt vnum principium adæquatum ex principis vero, quorum vnum ex se est inadæquatum, & alterum adæquatum respectu eiusdem numero effectus semper potest effici vnum efficiens adæquatum, ideo dixi non esse potentiam obedientialem, quæ est principium entitatis, quæ eodem modo potest dependere adæquatè ab alia causa naturali, quod eodem modo intelligendum est si possit inadæquatè dependere ab alio principio inadæquato, quod possit complere aliud, & cum illo naturaliter coniungi, ad vnum principium adæquatum constituendum.

De aliis entitatibus habentibus virtutem inadæquatam ad producendum effectum naturalem, quem alia causa naturalis nullo modo producere potest, vel saltem non eodem modo, est longè diuersa ratio, quia illarum virtutes compleri naturaliter non possunt, verbi gratia, demus entitatem habentem virtutem inadæquatam ad producendam formam solis; hæc virtus naturaliter non potest compleri, quia nulla est alia causa naturalis potens producere eandem formam, per quam illius virtus compleatur. Idem modo de virtute productiua formæ equi sine naturali seminu commixtione, sed eodem modo, quo ignis ignem producit; hæc virtus compleri non potest per virtutem, quam habet equus producendi equum, quia equus non habet virtutem adæquatam, neque inadæquatam ad producendum alium equum sine seminum commixtione præcisè per iuxtapositionem agentis ad passum, & ita ex virtute, quam habet equus, & virtute, quam haberet illa entitas non posset fieri vnum principium adæquatum, quia virtutes illæ haberent longè diuersum modum operandi.

Concludo ex his Deum posse eleuare intellectum & voluntatem ad actus supernaturales, & non posse eleuare creaturas existentes ad quoslibet alios effectus, possibilemque esse creaturam quam possit eleuare ad omnes seu tantum ad aliquos effectus supernaturales vel naturales ex his, quos non potest alia causa naturalis producere eodem modo, quo illos producere posset alia entitas, quæ haberet virtutem inadæquatam. Hæc omnia ex conclusionibus præcedentibus, & ex his quæ præmissi num. 2. & 3. clarè inferuntur, omnia enim hoc vnicò principio continentur: Deus potest eleuare omnem creaturam habentem virtutem inchoatam, & obedientialem, & non potest eleuare creaturam non habentem virtutem inchoatam, & obedientialem. Ex his facile erit argumenta aduersariorum dissoluere quæ iam subdo.

§. III.

Argumenta soluta.

Obiiciunt aduersarij primò auctoritatem D. Augustini & D. Thomæ Augustini enim de Genesi ad lit. cap. 17. postquam præmisserat conuenire rebus creatis virtutem agendi iuxta naturæ cursum, ita subdit: Super hunc autem motum, cuiusque rerum naturalem potestas (creatoris) habet apud se, posse de his omnibus facere aliud, quàm earum feminales rationes habent, non tamen id quod in iis posuit, ut de his fieri, vel absque

que alio possit. Quibus verbis Aug. tradidit creaturis virtutem ad producendos effectus, quos natura sua non possunt producere, quam doctrinam ita certam existimauit, vt ad fidei dogmata spectare censeat. Subdit Augustinus: *Dicam quid mihi videatur sine affirmandi temeritate, quod tamen cum dixeris, fortasse prudenter ita considerantes, quos iam Christiana fides imbuuit, etiam si nunc primitus ita cognosco, non esse dubitandum indicabunt*: ergo censet Augustin. Christianis extra dubium esse debere Deum posse cum creaturis effectus supra suas naturas producere. Et D. Thom. de potentia Dei q. 6. art. 2. ad 12. ita ait: *Quando aliqua virtus actiua est altior tanto potest eandem rem producere in effectum altiore, unde natura potest ex terra facere aurum alius elementis commixtis quod ars facere non potest; & inde est, quod res aliqua est in potentia ad diuersa secundum habitudinem ad diuersos agentes, unde nihil prohibet, quin natura creata sit in potentia ad aliqua stenda per diuinam potentiam, quae inferior potentia facere non potest, & ista vocatur potentia obedientiae, secundum quam qualibet creatura obedit Creatori*. His verbis existimant propugnatores potentiarum obedientiarum statui in qualibet creatura ad omnes effectus.

Respond. Magnum Ecclesiae Patrem Augustinum & Angelicum Doctorem non docuisse testimonii citatis inesse cuiumque rei virtutem ad quoscumque effectus producendos, sed ad multa faciendi supernaturaliter, quae naturaliter non possunt facere. Quod verum est in intellectu, & voluntate, quae per habitus supernaturales eleuantur ad producendos effectus, quos naturaliter non possunt producere, & in quocumque alio agente, quod supernaturaliter producat effectus, quos naturaliter ex defectu aliis concausae, dispositionis, seu conditionis requisitae producere non potest. Sic Beatissima Virgo potuit sine virili semine sanctissimam Christi humanitatem speciali Dei concursu producere, quam naturaliter non posset sine viri semine procreare. Sic Elisabeth sterilis, & nimia senectute confecta speciali Dei concursu Christi Praecursorem genuit, quem & defectu accidentium, seu dispositionum, quae ad fecunditatem requiruntur, ratione cuius sterilis erat, & ex defectu caloris, & aliarum qualitarum, quae praesenectute defecerant concipere non posset. Sic etiam terra, quae naturaliter non nisi verno tempore potest se variis variegare floribus mediâ brumâ in eisdem flores, aliosque quoscumque praematuos fructus poterit ferax erumpere. Mitto potentiam passiuam, quae poterunt flumina retrogrado ferri cursu, omniâque elementa propria deferere loca, terram sursum ferri ignemque deorsum. Possunt item virtutes omnium creaturarum supernaturaliter compeisci, ita vt ignis non calefaciat, neque ingens mons humeris teneri infantis superpositus illi impulsu imprimat. In quibus mirè elucet obedientia creaturae in suum creatorem, & dominium, quod in omnes creaturas habeat vnum omnium principium Deus optimus maximus, quin absque fundamento in quacumque entitate constringamus inaequatam virtutem illi intrinsecam ad producendum quemcumque perfectissimum effectum.

Obiic. secundò: Nulla est implicatio in eo, quod Deus eleuet quamcumque creaturam ad quemcumque effectum: ergo poterit Deus illam eleuare. Respond. maximam esse implicationem, quam iam assigno. Si Deus eleuaret aquam de facto existentem ad producendum equum, sequeretur aquam ex se habere virtutem innatam, & inaequatam, & illam non habere, quia aqua eadem existens secundum intrinsecam entitatem eandem virtutem intrinsecam secum identificatam haberet, sed modò non habet virtutem identificatam: ergo etiam si eleuaretur illam non haberet, quod est vnum ex duobus contradictoriis. Insuper virtutem haberet, quia de actu ad potentiam valet consequentia: ergo si produceret per suam entitatem, per suam entitatem haberet virtutem: ergo haberet, & non haberet virtutem.

Obiic. tertio: Intellectus potest eleuari ad producendam visionem intuitiuam Dei: ergo alia entitas naturalis poterit eleuari ad quemcumque effectum supernaturalem. Nego consequentiam, disparitatem assigno, tum ex parte effectus tum ex parte causae; ex parte effectus, quia visio Dei cum sit entitas vitalis essentialiter petit dependere à potentia vitali, & non potest produci ab alia causa supernaturali, neque etiam à Deo sine concursu huius potentiae vitalis, & ita vt detur visio necessum est eleuari potentiam vitalem naturalem per principium supernaturale ad visionem hanc producendam, debet enim intercedere

Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. I.

correspondentia inter visionem, & principium immediatè illam producens, ad quam correspondentiam non sufficit quodcumque viuens se tenens ex parte actus primi, sed requiritur viuens in actu primo, quod constituitur viuens in actu secundo per visionem ipsam productam. Ex parte causae disparitas est quod intellectus habet potentiam inchoatam ad certos effectus supernaturales quam non habet ad alios, neque aliae entitates habent ad aliquem effectum supernaturalem. Intellectum hanc virtutem habere constat nobis ex principiis fidei; reliquas entitates non habere virtutem inchoatam ad omnes effectus ex eo negamus, quia nullum habemus fundamentum ad tales virtutes illis concedendas. Neque à paritate fundamentum desumi potest. Sicut enim hæc est inepta consequentia: hæc entitas habet hanc virtutem naturalem: ergo alia distincta specie similem virtutem habebit; sic ineptè arguitur: hæc entitas habet hanc virtutem obedientialem ad hunc effectum: ergo eadem habet virtutem obedientialem ad alios effectus specie distinctos, & alia specie distincta habebit virtutem inchoatam ad hos effectus, vel ad alios, neutrum enim inferitur.

Obiic. quartò: Creaturae habent potentiam obedientialem passiuam ad omnes effectus: ergo actiuam. Negant multi consequentiam, & non immerito, quia potentia passiuâ ad æquatum effectus potest esse longè imperfectior illo, non autem principium ad æquatum actiuum, quod semper debet esse saltem æquè perfectum cum effectu, ex quo inferitur maiorem proportionem requiri inter principium actiuum, & effectum, quam inter hunc & principium passiuum. Respondeo negando antecedens, non enim qualibet potentia passiuâ virtutem habet, vt ex illa quacumque forma educatur, vt Controu. Punct. dictum est, vbi probaui materiam primam non posse recipere simul plures formas adhuc de potentia Dei absoluta.

Obiic. quintò: Accidens simul cum substantia potest concurrere ad producendam substantiam: ergo qualibet entitas naturalis potest cum alia supernaturali effectum supernaturalem producere. De accidentibus, quae de facto existunt antecedens ego negaui, sed verum esto. Rogo quia hanc arguendi formam docuerit, in qua consequens vniuersalius ad plures species longè inter se distinctas se extendit quam antecedens. Rursus demus paritatem inter res adeò dispares. Sic argumentor: Accidens potest cum substantia non per potentiam obedientialem, sed naturalem substantiam producere: ergo entitas naturalis non solum per potentiam obedientialem, sed etiam naturalem poterit aliam entitatem supernaturalem producere. Dices disparitatem esse rationem, quia accidens naturaliter potest coniungi cum substantia, & res naturalis non potest coniungi naturaliter cum illa supernaturali. Vera est disparitas, sed illam tibi sume, ex illa enim dico substantiam habere tantquam proprium instrumentum accidens, cum quo naturaliter coniungitur, & rem naturalem non esse instrumentum rei supernaturalis, neque è contrâ, quia non sunt mutuo connexa, sicut substantia, & accides. Rursus argumentum retorquo: licet accidens coniunctum cum substantia possit aliquas substantias producere, non tamen omnes valet efficere, nullum enim accidens cum quacumque substantia coniungatur valet formam solis producere: ergo non omnis entitas naturalis potest eleuari ad quemcumque effectum. Respondeo quidquid sit de antecedenti negando consequentiam: disparitas sumenda est ex ratione, quâ mouentur auctores ad concedendam actiuitatem accidentibus respectu substantiae, quae non inuenietur, quacumque illa sit, ad concedendam virtutem inchoatam creaturae respectu cuiuscumque effectus.

Obiic. sextò: Deum habere perfectissimum dominium creaturarum, & hoc non ita futurum, si non possit illis vt ad quoscumque effectus producendos. Simul opponit perfectionem summam omnipotentiae Dei, ob quam poterit vt imperfectissimis instrumentis ad quoscumque perfectissima opera, quia in omnium artium genere, quo agens principale perfectius, eo imperfectiori, & ineptiori instrumento vt potest ad opus perficiendum, rectius enim scribit, aut depingit excellens pictor, aut scriptor calamo, aut penicillo inerti, quam improbus pictor aut scriptor optimo calamo aut penicillo. Non ad angustias formae syllogisticae his rationibus trahemur. Respondeo dominium quod Deus habet in creaturas esse perfectissimum omnium possibile, quae possunt excogitari, non enim esset perfectius dominium, quo posset vt creaturis de facto existentibus

V ad

ad produendos effectus, quorum non habent virtutem inchoatam, quia illud esset chimericum, sicut esset chimericum dominium, quo Deus posset uti gratia habituali ad constituendum hominem formaliter nigrum, & nigredine ad constituendum hominem formaliter sanctum, quod dominium ut pote fictitium, & chimericum à Deo est relegandum. Ad illud quod dicitur de perfectione omnipotentiae. Respondeo omnipotentiam esse summam, & infinitam perfectam, ad cuius perfectionem non attinet posse facere illa, quae ex se implicant. Ad comparationem ex artifice adductam. Respondeo, excellentiorem artificem melius uti quocumque instrumento ceteris paribus, alio imperitiori artifice, nullum tamen posse uti tanquam instrumento, re omnino inepta ad opus faciendum, neque enim probus, aut improbus pictor poterunt tanquam in tabula in substantia Angeli depingere, vel illa uti tanquam penicillo, quia substantia Angeli omnino inepta est ad haec munera, ita neque Deus potest uti quacumque creatura ad quemcumque effectum producendum, quia plures illarum omnino ineptae sunt, neque aliquam virtutem habent inchoatam ad plures effectus producendos.

21

Obiit, septimò: Sacramenta causant gratiam supernaturalem, & humanitas Christi multa miracula est operata, & effectus produxit, qui naturaliter produci non poterant: ergo potest Deus eleuare entitates naturales ad effectus supernaturales, ad aliaque quamplurima, quae sine miraculo fieri non possunt. Respondet P. Vasquez locis suprà citatis, gratiam supernaturalem dependere à sacramentis, & miracula fieri ab humanitate Christi moraliter, & non physice, quod in sacramentis specialiter probatur, quia sacramentum Baptismi operatur recedente fictione, dum non existit, nihilque potest physice, dum non existit effectum sortiri, & reliqua sacramenta effectum sortiuntur in ultimo instanti, in quo conficiuntur, in quo vix minutula particula illorum perseverat, quando enim profertur ultima syllaba verborum consecrationis, tantum illa superest, à qua posset physice gratia produci, reliqua enim verba iam non existunt, ac proinde nihil possunt producere: & quando alter sponsus ultimo exprimit consensum, iam praecessit consensus, & expressio alterius sponsi, & nihil potest operari. Adde secundum hanc sententiam defendi posse plura miracula sanctissimam Christi humanitatem non solum moraliter, sed etiam physice perpetrasse, quia quando Petrus supra mare tuto pede ambulare iussit, tantum necessum fuit Petro Christum imprimere impulsus, ut non submergeretur, quem quoad substantiam naturaliter imprimere poterat, quod autem illum imprimeret absque villo contactu, & distans à Petro, hoc erat supplere Deum miraculose conditionem requisitam ad operandum, non verò eleuare Christi humanitatem ad aliquem effectum secundum substantiam altioris ordinis ab illis, quos naturaliter potuit producere. Similiter quando caecis visum restituebat effectus secundum substantiam productus, tantum erat temperamentum qualitatum, & motus localis organorum ut situm, & locum haberent requisitum ad proprias functiones obeundas, qui motus localis secundum substantiam non excedit virtutem naturalem humanitatis, neque in temperamento qualitatum erat aliqua, quae secundum substantiam non posset produci à Christo. Neque ideo sine maximo miraculo haec fiebant; non enim sine miraculo potest moueri, & ad proprium restitui locum exiguus neruus in cerebro absconditus ac alio supposito loco distante ab homine, cuius organa ad proprium locum restituuntur, neque in tam exiguis partibus quantitatis inter se propinquis potest tanta, & non maior, neque minor intensio qualitatis, diuersa in diuersis partibus ab agente loco distante, & supposito distincto produci. Difficilius haec doctrina poterit defendi in aliis miraculis, videlicet in conuersione aquae in vinum facta in nuptiis, & praecipue in mortuorum resurrectione, de quibus Theologi disputabunt. Sufficiat modò dicere cum P. Vasquez, haec miracula moraliter, & non physice à sanctissima Christi humanitate esse perpetrata.

§. I V.

Nonnulla corollaria.

22 **E**X his, quae dixi multa sunt notanda, quae facile ex doctrina deducuntur, quae in praesentiarum exprimam, ut plenam de hac re notitiam meo lectori reddam.

Noto, duplicem esse potentiam obediencialem: quaedam absoluta est naturalis in ordine ad substantiam effectus, & obediencialem in ordine ad modum, quo illum producit: alia obediencialem est in ordine ad substantiam effectus. Exemplum prioris esto ignis quatenus potest agere in passum distans, quin agat in propinquum, vel quatenus potest introducere formam ignis in materiam ultimo dispositam ad aliam formam, & carentem dispositionibus ad formam ignis. Posterioris exemplum est potentia intellectiva, quae ad substantiam visionis intuitiue obediencialem est, quia ex ipsa substantia visionis fieri nequit ab intellectu non eleuato per lumen gloriae, vel per concursum specialem Dei suppletis vice luminis.

Ex hac potentiarum obediencialem differentia alia suboritur eisdem intrinseca, videlicet potentiam obediencialem tantum secundum modum, & non secundum substantiam esse virtutem completam, vel quae naturaliter potest compleri secundum id, quod requiritur ex parte virtutis influentis in effectum, & tantum dici obediencialem, quia illi deficit conditio requisita ad agendum, sicuti in igne agente in distans, quia dicit totam virtutem adequatam effectus producendi, & quatenus distinctus ab eleuatione dicit totum id quod se tenet ex parte virtutis productiuae, vel saltem principium inadaequatum, quod naturaliter posset compleri, & tantum eleuatur, quia suppletur conditio quaedam, quae etiam naturaliter posset accidere virtuti. Vnde illa eleuatio est quasi accidentaliter contingens causa ad effectum producendum, quia naturaliter poterat contingere virtutem esse completam, & cum omnibus praerequisitis ad effectum eundem producendum absque aliqua eleuatione: ignis enim, qui calorem producit in passu distanti potuit esse applicatus ad eundem calorem in eodem passu producendum. Potentia obediencialem respectu substantiae effectus semper est principium inadaequatum, non solum ex defectu conditionis, sed etiam ex defectu virtutis requisitae ad effectum producendum, non enim potest dari virtus adaequate actiua obediencialem respectu alicuius effectus. In effectu supernaturali producendo à potentia obediencialem naturali, & in quocumque effectu perfectiori potentia obediencialem certum est, quia nequit entitas imperfectior esse adaequate virtus productiua effectus illa perfectioris. In aliis quibuscumque potentis probo ex dictis suprà, ubi statui debere concursus causa primae omni virtuti, quae ex se habet omnia requisita ac effectum, ita ut superueniente concursu illum produceret: ergo, si daretur virtus adaequate actiua respectu alicuius effectus illi naturaliter deberetur concursus: ergo ex omni capite esset virtus naturalis & non obediencialem.

Alia ex his differentia deprehenditur inter potentiam obediencialem actiuam, & inter potentiam obediencialem passiuam ad effectus substantiam. Quod potentia obediencialem actiua vt ipse inadaequata in ratione virtutis actiuae semper eleuatur, seu compleretur per aliud principium actiuum siue illi inharens, sicuti lumen gloriae eleuans intellectum ad visionem beatam, siue illi tantum extrinsece assistens, sicuti omnipotentia cum praesto adest intellectui ad producendum cum illo visionem beatam per specialem concursum, quem loco luminis praestet omnipotentia. Potentia obediencialem passiuam non necessario eleuatur per aliud principium tenens se ex parte passi, neque per omnipotentiam suppletentem vices principij passiuum, sed tantum per eleuationem tenentem se ex parte principij actiuum, eo enim ipso quod intellectus sit potens producere actiue visionem, est potens illam recipere, quia principium passiuum non indiget alia eleuatione praeter illam, quam dicit principium actiuum, ita ut si per impossibile intellectus posset absque vlla eleuatione visionem producere, etiam absque illa eadem visionem naturaliter recipere posset. Non nego posse dari aliquam potentiam passiuam indigentem eleuatione faciendam per aliud principium passiuum respectu effectus recipiendi, potest enim dari principium passiuum naturale secundum substantiam inadaequatum respectu alicuius formae substantialis, quae non possit compleri nisi per aliud principium supernaturale, cum quo componatur vnum adaequatum principium passiuum formae supernaturalis recipiendae, sicut enim intellectus, & lumen gloriae constituunt vnum principium actiuum adaequatum visionis supernaturalis, sic intellectus iste, vel alius specie distinctus posset cum alio habitu constituere vnum principium adaequatum passiuum respectu

§. I.

Exploditur sententia Ripalda.

respectu alicuius actus, quem non posset adequatè intellectus recipere. Hoc tamen non est proprium omnis principij passivi, respectu omnis effectus recipiendi, quia intellectus necessariò recipit aliquem habitum, vel actum supernaturalem immediatè sine consortio alicuius principij supernaturalis passivi, quasi hoc comprincipium recipiatur in intellectu, vel recipiatur tantum in principio passivo naturali secundum substantiam, vel in infinitum esset abundum, vel deberet esse creatum, & hoc nullum potest de facto excogitari respectu intellectus de facto existentis.

26 Posses contra hanc doctrinam non abs re obicere: Potest dari potentia passiva naturalis secundum suam entitatem adequatam respectu effectus recipiendi in ratione principij passivi, quæ obedientialis dicitur in ordine ad talem effectum, quia connotat principium actuum supernaturalem & indebitum, sine quo non potest materialiter effectum causare, quæ præcisè eleuatur per aduentum principij actui supernaturalis: ergo poterit dari virtus activa naturalis secundum substantiam, quæ sit adequata in ratione virtutis actiue naturalis, & obedientialis dicatur, quia connotat passum supernaturalem, & indebitum, quod illi non potest naturaliter coniungi, sine quo non poterit effectum producere. Respondeo negando consequentiam, rationemque disparitatis assigno. Principium actuum adequatè secundum se totum naturale non potest esse principium actionis supernaturalis, & ita non potest agere circa subiectum supernaturale, quia omnis passio subiecti supernaturalis, quæ est eadem cum actione est supernaturalis, ex quo fit principium actuum adequatè naturale non posse eleuari a passio supernaturali, cum non possit agere circa illud. Principium verò passuum adequatè naturale potest esse principium passionis supernaturalis, ac proinde potest pati ab agente supernaturali, & ab illo eleuari.

27 Noro etiam non solum dari eleuationem & potentiam obedientialem principij naturalis ad effectum supernaturalem, & principij imperfectioris ad effectum perfectiorem; sed etiam principij supernaturalis ad effectum supernaturalem, & principij supernaturalis ad effectum naturalem, & absolutè principij perfectioris ad effectum imperfectiorem, & principij perfecti ad effectum æquè perfectum. Ratio à priori est, quia in his omnibus entitatibus potest dari ad hos omnes effectus ratio potentie inchoata, quæ non possit compleri naturaliter per aliam potentiam. Potest enim dari Angelus habens virtutem inchoatam, & inadéquatam ad producendam formam cuiusdam alii materialis, quæ tantum possit compleri per omnipotentiam, vel saltem per aliam concausam supernaturalem, & tunc Angelus spiritualis perfectior forma alii habebit virtutem obedientialem respectu effectus materialis, & imperfectioris. De aliis potentiis annumeratis exempla sunt obuia.

PUNCTUM VIII.

Quid sit potentia obedientialis.

I Quam grauitè in hac re offendunt graues auctores sapientissimi que recentiores, qui non distinguunt inter potentiam obedientialem, & eleuationem eiusdem potentie, pleraque confundunt, & doctores, quorum sententiam amplectuntur abs re impugnant, & contra asserentes eleuationem fieri per qualitatem inhaerentem, motumve transeuntem, probant potentiam innatam esse intrinsecam, & indistinctam à creatura, & contra illos, qui dicunt virtutem obedientialem esse indistinctam à creatura probant creaturam eleuari per aliud comprincipium, seu auxilium extrinsecum, & ita Doctores inter se non dissidentes concertationes fingunt, prolixasque excitant quæstiones, in quibus si distinctè procederent, clarè apparerent, illaque rerum distinctarum confusione omnibus tenebrescunt. Non vacat omnium Doctorem mentes explicare, quos pro mea adducam sententia fideliter referam, monèoque ab aliis relatos legendos esse, plures enim inueni quos finistrè etiam doctissimi viri interpretantur. Claritate & distinctione, quam semper affecto rem tractabo.

2 Noster Ripalda tom. 1. de supern. quæst. 41. sect. 9. & 6. duplicem actiuitatem in potentia obedientiali distinguit, conditionalem vnam, & aliam absolutam. Virtus conditionata est, quæ entitas non est absolutè adhuc inadéquatè potens, sed tantum sub conditione si illi adfuerint reliqua comprincipia supernaturalia requisita ad effectum, cum quibus entitas nullam habet connexionem, quia illa sunt supernaturalia, & entitas, quæ virtus obedientialis denominatur est naturalis, nihilque naturale connexionem habet cum re supernaturali. Alia est virtus absoluta, etsi inadéquata, quæ absolutè intellectus inadéquatè est potens producere visionem. Virtutem illam conditionatam asserit non distingui ab entitate rei, virtutem verò absolutam asserit distingui inadéquatè adhuc ut virtus partialis est ab entitate, quæ dicit in recto entitatem rei, & in obliquo adiutorium Dei, seu auxilium intrinsecum, quo virtus illa conditionata transit in absolutam, & formaliter constituitur virtus inadéquata partialis effectus. Itaque virtus absoluta partialis, quam habet intellectus ad visionem beatam dicit in recto ipsum intellectum, & in obliquo lumen gloriæ, & possibilitatem visionis, cum quibus illa conditionata cum intellectu identificata connexionem non habet, quia nihil naturale connexionem potest habere cum entitate supernaturali.

3 Rationem huius distinctionis inadéquatæ virtutis absolutæ partialis desumit ex natura eiudem entitatis habentis potentiam obedientialem, quæ absoluta debet esse ab aliis comprincipiis supernaturalibus, quibus indiget ad suum effectum producendum, & sine quibus impotens est illos producere. Ex hoc capite infert distinctionem inter potentiam partialem, quam habet intellectus ad cognitionem naturalem, & ad supernaturalem. Quia intellectus in opinione Ripaldæ connexionem habet cum possibilitate omnium cognitionum naturalium, quas potest efficere, & omnium principiorum, quæ per se requiruntur ad has cognitiones efficiendas, ac proinde per se ipsum est cum omni, quod requirit ad cognitiones producendas, & ita per se ipsum potest dici virtus partialis absoluta effectus: idem verò intellectus connexionem non habet cum possibilitate visionis beatæ, neque luminis gloriæ requisiti ad visionem, quia etiam si vtrumque repugnaret, permaneret idem intellectus, & ita indiget non non repugnantia horum, ut absolutè sit potens, adhuc partialiter producere effectum, & cum non habeat connexionem cum tali non repugnantia, quovis ipsa, intelligatur non intelligitur intellectus adhuc partialis absoluta virtus ad producendum effectum. Ex hoc infert absolutam virtutem tantum dicere entitatem intellectus, sed etiam importare in obliquo alia comprincipia, cum quibus ex se posset intellectus non coniungi, & sine quibus non esset absolutè adhuc partialiter potens. Idem dicit de omnipotentia quatenus virtus adequata productiua ignis, quæ non est virtus productiua absoluta quovisque intelligatur possibilitas ignis, quia hac deficiente omnipotentia non poterit absolutè ignem producere, & nullam connexionem habet cum illa, ratione cuius non possit deficere. Eandem doctrinam tradit de potentia obedientiali passiva disp. 25. sect. 3. asserit enim potentiam obedientialem intellectus ad recipiendam visionem, seu quamlibet formam substantialem duplicem esse, conditionatam, & absolutam, illam non distinguit ab intellectu, hanc asserit distingui inadéquatè, quia supra entitatem intellectus dicit possibilitatem formæ supernaturalis recipiendæ, & principij actui requisiti ad producendam talem formam supernaturalem, cum quibus non habet connexionem propter rationem iam dictam, videlicet, nullam entitatem naturalem per se esse coniunctam cum entitate supernaturali adhuc ut possibili.

4 Multa mihi in hac sententia displicent, nonnulla attinam. Nec verè supponit hic auctor, nec bene infert: non verè supponit, quia falsum est intellectum habere connexionem cum cognitionibus naturalibus, quas potest producere, & cum illarum principiis per se requisitis, & illa non habere cum cognitionibus supernaturalibus, ut ostendam Controuerf. 10. Metaphysic. ubi probabo intellectum non habere connexionem cum cognitionibus naturalibus, & casu, quo illam haberet eandem habiturum cum cognitionibus etià supernaturalibus. Non verè infert, quia

admissa